

De Volkstuin

van A tot Z

Tussen zaaien en oogsten

J.S.Ubels

(Zonder schriftelijke toestemming van de schrijver, is iedere vorm van vermeerdering, verspreiding, publicatie, verkoop e.d. in welke vorm dan ook verboden, wettelijk beschermd door het auteursrecht)

Door de eeuwen heen heeft de mens zich al bezig gehouden met het kweken van aardappelen, groenten, fruit en bloemen. Het waren vooral de kloosters die hier het voortouw in namen, later gevolgd door de boeren, tuinders en particulieren.

Op het platteland hadden veel huizen een flink stuk grond beschikbaar voor dit doel, in de meer stedelijke gebieden, worden door de gemeenten stukken grond verhuurd aan volkstuinverenigingen, die het op hun beurt doorverhuren aan hun leden.

Hield men vroeger een volkstuin alleen om te kunnen voorzien in verse producten, nu is het voor velen een leuke hobby en tijdverdrijf geworden.

Er zijn meerdere manieren van volkstuinen, de ene gaat op de professionele toer, een ander heel milieu bewust, biologisch, dynamisch of een combinatie van beiden.

Helaas maakt men onbewust, door gebrek aan kennis, veel fouten die leiden tot teleurstellingen.

Met deze informatie, zult u vrijwel alle tuin problemen de baas kunnen.

Het is geschreven met meer dan zestig jaar praktische ervaring in alle takken van de tuinbouw, hopelijk zult u er veel plezier aan mag beleven.

Vanzelfsprekend staan wij open voor opbouwende kritiek en het beantwoorden van vragen op het mailadres; janubels@outlook.com

J.S.Ubels

Drachten

zomer 2015

Naar beneden scrollen!

Aardappelen



Hiervan bestaan er meer rassen dan er smaken zijn, ze zijn onder te verdelen in consumptie, fabriek, poot en rassen voor de verwerkende industrie zoals voor de patat, salades enzv.

Voor de volkstuinder is het belangrijk, om vooral voorzichtig te zijn met stalmest en stikstofhoudende kunst mesten, deze leiden tot een grote weelderige, ziekte gevoelige bladmassa.

Veel kali en fosfaat is wel belangrijk, geef b.v. 10 Kg. patentkali en 8 Kg. superfosfaat per are (100M²).

Vroege rassen zijn o.a. Eerstelingen, Dore, Perfect en Parel, middelvroeg de Eigenheimer ook wel Borgers genoemd, late rassen zijn Irene, Rode star, Bildstar.

Rassen zoals Dore en Irene hebben de neiging om erg grote knollen te ontwikkelen, dat is te ondervangen door een grotere maat pootaardappel aan te gaan wenden in de maat 35/55 mm. bij de ander rassen is de maat 28/35 Mm. gebruikelijk.

Op gronden, waar een erg weelderige groei is te verwachten, is een wat ruimere plantafstand aan te raden b.v. 60x60 Cm. zodat het blad sneller kan opdrogen, ter voorkoming van de gevreesde aardappelziekte.

Aardappelziekte is moeilijk te bestrijden, alleen zeer intensief bespuiten, met de daartoe aangewezen middelen leid tot resultaat.

Op natte gronden kan men de aardappelen telen op verhoogde ruggen, ze moeten dan wel een paar keer worden aangeaard zodat de knollen niet in het licht kunnen komen, is gelijktijdig een goed middel tegen de onkruiden.

Bewaring, tijdens de bewaring kunnen blauwe plekken onder de schil ontstaan door een te ruwe behandeling, het z.g. "Stootblauw" inwendig blauw wordt veroorzaakt door Kaligebrek.

De bewaar temperatuur mag niet onder de vijf graden C. komen, bij lagere temperaturen kunnen ze zoet van smaak gaan worden.

Voortijdig kiemen is te voorkomen met kiem remming middelen.

Aardbeien



Aardbeien, vragen een humeuze, diep losgemaakte, goed ontwaterde grond.

Als plantmateriaal komen alleen goedgekeurde planten in aanmerking, afkomstig van speciale selectie bedrijven.

De juist planttijd is rond 1 augustus, de plantafstand minimaal 80x30Cm.

Bij de platglas aardbeien, een eenjarige teelt zet men twaalf planten per raam van 150x80 cm, de ramen kunnen er worden opgelegd ongeveer midden januari, kas aardbeien in potten e.d. moeten eerst een koude periode hebben gehad alvorens ze binnen te gaan plaatsen, dat is ongeveer half januari.

Voor de teelt buiten het normale seizoen, root men in de herfst de planten op en bewaard ze in koelcelen bij -0,5 gr.C. door telkens met enige tussentijd te planten kan men zo de oogst spreiden.

Vroege rassen zijn o.a. Honey, Lambada, Doroya. Middelvroeg: Korona, Sonate en Elsanta, Ostrara is en bekende doordrager, hiervan wel de eerste bloemen wegnemen!

Kort voor het planten niet bemesten, de planten met het hart boven de grond houden, na enige weken bijmesten met mengmest 12-10-18, alle uitlopers regelmatig verwijderen. Er zijn tal van ziekten en plagen die de teelt kunnen bedreigen zoals o.a. vruchtrot, bloesemstengelstekers, bladluizen, spint, mijten, trips, gewone en valse meeldauw, meerdere wortel en bodemziekten, slakken en vogels

Andijvie



Van de andijvie zijn er drie soorten van belang n.l. zomer, winter en krulandijvie, de zomerrassen en de krulandijvie kan worden gezaaid van maart tot eind juli, winterandijvie nog iets later.

Winterandijvie is eigenlijk een wat bedrieglijke naam, winter bestendige bestaat niet, het zijn wat trager, stugger groeiende rassen die wat beter bestand zijn tegen slecht herfstweer.

Krulandijvie heeft diep ingesneden bladeren, is erg gevoelig voor bladrot.

Het meest bekende zomer ras is de Volhart No 5. Vroege andijvie is erg gevoelig voor vroegtijdig doorschieten, ze vragen de eerste drie weken een temperatuur van minimaal 18g.C. iedere andere groeistoornis zoals koude, droogte en lichtgebrek bevorderen het doorschieten.

Het verdient de voorkeur om ze warm te zaaien en dan te verspenen in warme perspotjes, vanaf half april kunnen ze buiten worden uitgeplant.

Pas na de langste dag kan het in de volle grond worden gezaaid, dan kan men desgewenst ook op rijen zaaien en later uitdunnen.

Ze vragen een voedzame grond, met tussentijds nog een keer bijmesten met stikstof. (Niet op de bladeren stooien !)

De plantafstand is 25X30 Cm. Bladluizen en slakken moeten tijdig worden bestreden.

Artisjokken



In ons land, een weinig bekende groente uit Zuid-Europa. Ze kunnen worden gezaaid op een warme plaats vanaf maart, zaai twee zaden per potje, laat uiteindelijk een plant per potje staan, na half mei kunnen ze worden uitgeplant op 60x50 Cm .

Het eerste jaar zullen zich weinig bloemknoppen gaan vormen, maar wel een sterk ontwikkeld bladrozet, die volgend

jaar de bloemen kan leveren, per plant laat men twee of drie scheuten staan ze eisen een zware bemesting met stalmest en/of compost.

Soms wordt het gewas aangetast door bladluizen en oorwormen, deze kan men met een flinke waterstraal verwijderen.

Asperge



Asperges was vroeger een nogal exclusieve dure groente welke alleen door de beter gesitueerden werd gegeten.

Pas na de tweede wereldoorlog is het een populaire groente geworden. Het zijn vaste planten door zaad vermeerderd waarvan men ongeveer tien jaar kan oogsten.

Ze worden vooral gekweekt op zanderige gronden.

Na het zaaien duurt het twee jaar voordat men een bruikbare plant heeft.

Men plant ze in 20 Cm. diepe sleuven op een afstand van 140x30 Cm. het eerste jaar mag er niet worden geoogst, in het tweede jaar moeten er zandbedden van 50/60 cm. breedte en 30 Cm. hoogte over het gewas worden geplaatst, men moet dan niet langer oosten dan tot 1 juni, het nog jonge gewas moet de kans hebben om op krachten te kunnen komen.

Als in de herfst de planten bovengronds zijn afgestorven, kan men de bovengrondse delen afknippen en de bedden wat afvlakken.

De zandbedden moeten ieder voorjaar weer worden opgezet.

Afhankelijk van het weer, kan men het derde jaar vanaf half april tot 21 juni gaan oogsten, met een special lang beitelvormig mes kunnen de stengels worden los gestoken.

Om het groen worden te voorkomen kan men ze afdekken met lichtdichte plasticfolie, twee keer in de week oogsten is dan voldoende.

Bekende rassen zijn de z.g. "Lim" hybride rassen ontwikkeld door de proeftuin bij Venlo.

Asperges zijn tweehuizig, dus vrouwelijke en manlijke planten, uit onderzoek is gebleken dat de manlijke planten een hogere opbrengst geven.

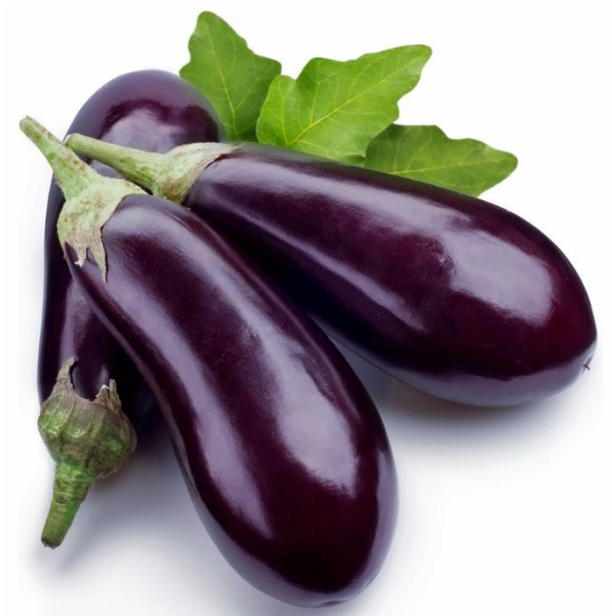
Het gebruik van groene asperges heeft geen grote opgang gemaakt.

Augurken



Augurken is een typisch product voor de conserven industrie, voor de volkstuinder van weinig belang.

Aubergine



Ook wel eierplant genoemd, is een gewas voor de (warme) kas. Wordt gezaaid in dec/jan. Na het opkomen een keeverspenen en later in flinke bloempotten zetten, uitplanten in apr/mei op 50X60 cm. Is erg vatbaar voor witte vlieg

Beker Malve/Lavetera



Een eenjarige snijbloem met grote bekervormige bloemen in wit en rosé.

Kan ter plaatse worden gezaaid eind april, uitdunnen op 25X30 Cm. steunen met chrysantengaas.

De Bemesting



Een oud Frysk spreekwoord, zegt het overduidelijk; “Wha net donget, wha net ponget” Wie niet bemest(donget) krijgt niets in de pong (beurs).

De meststoffen zijn onder te verdelen in twee groepen, n.l. organische en de niet organische meststoffen. Tot de organische stoffen behoren, stalmest, compost, groenbemesters .e.d. de z.g. de anorganische meststoffen zijn die producten die men kunstmest noemt.

Stalmest en compost zijn zeer goed structuur verbeterend en bevatten naast de hoofdelementen vrijwel alle nodige sporenelementen zoals o.a .ijzer, koper, mangaan, lood, zink, e.d.

Het grote nadeel is, dat door de komst van de loopstallen, vooral oude verteerde stalmest bijna niet meer is te verkrijgen. Het is moeilijk verwerkbaar, de chemische samenstelling is onbekend, bevat veel onkruidzaden en ziektekiemen.

Groenbemesters zijn o.a. Bladrammenas, Phacelia, Rogge, Mosterdzaad.

Kunstmest bestaat er in tientallen soorten en samenstellingen, ze worden aangeduid met een afkorting van hun wetenschappelijke naam; N staat voor nitrogenium =is stikstof, P voor fosfor, de K voor kalium en Mg voor magnesium.

De stikstof bevattende meststoffen zoals: Kalkammonsalpeter met 27% stikstof + wat magnesium, Kalksalpeter met 15 % N, Chilisalpeter 15 % N. zijn belangrijk voor de bladgewassen.

De fosfaat meststoffen : Superfosfaat 18 % P. zijn noodzakelijk voor de vlinderbloemigen zoals erwten en bonen. Patentkali 30 % K +10 % Mg. voor de wortel gewassen zoals aardappelen , peen e.d. Kieseriet 27 % Mg. voorkomt bepaalde gebrekziekten.

Kalk hebben de planten maar zeer weinig nodig, maar is uiterst belangrijk voor de zuurgraad (Ph) van de grond. Voor de volkstuinen is een PH van rond zes voldoende, het is gemakkelijk te testen door wat spinazie te zaaien, als dat goed groeit is het met de zuurgraad van Uw tuin in orde.

Naast de hier genoemde meststoffen zijn er nog tal van anderen, een van de meest bekenden is de samengestelde mengmest N12-P10-K18-Mg5 is zeer goed bruikbaar voor de meeste gewassen, minder voor aardappelen, bonen, witlof en wortelen, bevat daarvoor teveel N. let er wel op dat U de chloorarme samenstelling koopt, herkenbaar aan een groene band op de verpakking.

In de glas beroepstuinbouw maakt men voor de teelten op steenwol e.d. gebruik van zeer gecompliceerde meststoffen met toevoeging van talrijke sporenelementen.

In de tuinwinkels worden veel speciale meststoffen aangeboden voor diverse gewassen, onnodig en erg duur.

Een goed bemesting advies geven zonder de cijfers te kennen van chemisch grondonderzoek is niet eenvoudig.

Persoonlijk geef ik per are 1 M3.oude stalmest, 8Kg. patentkali, 6 Kg superfosfaat, 3 Kg kieseriet, Stikstof naar behoefte en gewasafhankelijk.

Voor de aardappelen, bonen en witlof geen stalmest gebruiken, in de grond zitten meestal voor deze gewassen voldoende reserves.

Laat u niet verleiden door het z.g. gratis grondonderzoek van tuinwinkels e.d. zij adviseren middelen waaraan ze het meeste kunnen verdienen. Als u het echt wilt weten , kunt u een monster laten trekken door het bedrijfslaboratorium in Oosterbeek of Naaldwijk.

Boerenkool



Van de boerenkool, een typische wintergroente, zijn er diverse soorten en rassen, zoals hoge, lage, kroeze en grove soorten. De kroesbladige rassen zijn het meest vorstgevoelig. Een apart ras is de Groninger withart. Boerenkool vraagt een zware bemesting, vooral veel stikstof. Kan worden gezaaid op een zaaibed vanaf begin juni tot begin juli, uitplanten op 60x50cm. Is wat minder gevoelig voor knolvoet dan andere koolsoorten, is wel gevoelig voor de rupsen van het koolwitje en wordt soms aangetast door de witte vlieg, zijn beiden chemisch te bestrijden. In perioden met sneeuw kunnen de vogels, vooral de duiven veel schade aanrichten, is te voorkomen met netten.

Bestrijdingmiddelen



Zijn vaak nodig om de gewassen te beschermen tegen tal van ziekten en kwalen.

Ze zijn onder te verdelen in handmatige, chemische middelen en biologische. Handmatig zijn o.a. vogelverschrikkers, tuinnetten, klemmen, afdekgaas. Chemische middelen kunnen worden ingezet voor tal van kwalen en ziekten, zoals tegen insecten, schimmels, onkruid e.d. ze worden onderverdeeld in insecticiden, middelen tegen insecten en hun larven.

Fungiciden tegen schimmels en zwammen.

Oviciden tegen insecten eieren.

Herbiciden tegen onkruiden. Biologische bestrijding wordt veelvuldig toegepast in de glastuinbouw, met o.a. sluipwespen, roofmijten e.d.

Selectieve middelen, doden de onkruiden, maar laten het gewas ongemoeid.

Worden later bij de gewas beschrijvingen nader omschreven.

Aangezien het soort en aantal middelen zeer snel wijzigt, is het niet doenlijk de middelen met naam en eigenschappen te gaan noemen.

Bloemkool



De bloemkool is wel een van de bekendste koolsoorten, ze groeien op alle zwaar bemeste grondsoorten. Voor de vroege teelt zaait men al in het laatst van sept. dat noemt men de weeuwenteelt, deze moeten beschermd worden tegen strenge vorst. De in het voorjaar gezaaide noemt men vrijsters. Na het zaaien worden ze meestal verpeend in perspoten. Uitplanten vanaf begin maart op 50x50Cm. Tijdens de teelt een keer bijmesten met stikstof b.v. kalksalpeter of Chilisalpeter. Vanaf begin april leggen de koolvliegen hun eieren aan de zuidwest kant van de plant op de scheiding van grond en lucht, de larven vreten aan de voet van de planten. Is chemisch te bestrijden of door het plaatsen van z.g.

koolkragen, ronde stukken asfaltpapier met een inkeping die men om de voet van de plant kan schuiven, moeten wel voor het leggen van de eieren worden aangebracht(begin april) De rupsen van het koolwitje kunnen veel schade aanrichten, kunnen ook chemisch worden bestreden.

Knolvoet is een schimmelziekte, die de wortels aantast, komt vooral veel voor op de zandgronden, is geen goede bestrijding voor bekend. De ziekte wordt pas actief bij grondtemperaturen van boven de 10gr.C. daarom heeft vroeg geplante kool er minder hinder van.

Bekende rassen zijn o.a. Vroege Mechelse en Lecerf.

Om schade door het zonlicht te voorkomen is het gebruikelijk dat men zodra de kool zichtbaar is, deze gaat afdekken met wat geknikte bladeren.

Bonen



De bonen is een zeer uitgebreide familie, met tal van soorten en rassen.

We onderscheiden hardschalige, spercie, stam, stok en tuinbonen.

Hard schalige soorten zijn die waarvan de zaden worden gegeten, al dan niet in droge vorm, veel als conserven in glas of blik.

Bekend zijn de bruine bonen, witte en gele bonen.

Ze worden gepoot/gezaaid in de eerste week van mei, op een afstand van 50x50 cm. op een diepte van 3 cm. 3 zaden per pol.

Om de opkomst te versnellen, kan men ze voorzaaien in kistjes met goede potgrond of nog beter in looizuur vrij zaagmeel, uitplanten zodra de bladje beginnen te spreiden.

Stamslabonen, ook wel sperziebonen genoemd, zijn er in tal van soorten en variëteiten met groene, gele, rode en gespikkelde peulen.

Het meest bekend is het oude ras; "Dubbele witten zonder draad" is alleen geschikt voor de vroege teelt, heeft later in het seizoen veel hinder van bladvlekken ziekten en virussen, is erg gevoelig voor de z.g."Rattekeutelziekte" (sclerotinia) een zwart schimmelpluis met een rattekeuteltje, kan in zeer korte tijd het gewas ten gronde richten .Stokslabonen groeien bij stokken van ongeveer 2 M. lengte, die op diverse manieren kunnen worden uitgezet, afstand ongeveer 80x80 cm. Samenbinden, net hoger dan op 150 Cm.in veel gevallen ze je dat men ze veel te hoog samenbind, met las gevolg grote pruiken ranken met kromme minderwaardige bonen.

Snijbonen zijn er in laag groeiende stamvorm en in stokbonen, stamsnijbonen zijn meestal van minder goede kwaliteit .Er zijn drie hoofdsoorten n.l. de lichtgroene gladde Hollandse snijboon, ook wel Turkse bonen genoemd, Pronkers een donkergroene, ruw huidige boon en de Spekbonen, een op grote lange sperziebonen gelijkende boon, wordt ook wel als sperzieboon gebruikt. De Hollandse snijbonen zijn zachter dan de pronkers, zijn minder goed bestand tegen slecht weer en geven een aanmerkelijke lagere opbrengst dan de Pronkers. De Pronkers zijn zeer goed bestand tegen slecht weer, mits jong geplukt, zeer goed te gebruiken. Men kan ze even als de sperziebonen voor zaaien, plant drie per stok, er wel aan denken om ze achter de stokken te planten/zaaien, de ranken aanvankelijk zo nodig opbinden. De roodbloeiende pronkers zijn leuk om te zien, maar minder geschikt voor de consumptie.

Tuinbonen, zijn in twee groepen te verdelen n.l. de bontbloeiende, met een bruine boon en de witbloeiende rassen met witte bonen. De laatst genoemden zijn echte industriebonen voor de conserven fabrieken, door hun mooie witte kleur zien ze er smakelijk uit, maar de smaak van de bruin zaadigen is aanmerkelijk beter. In

tegenstelling tot andere bonen, zijn tuinbonen vrij vorst bestendig, men kan ze al zaaien vanaf begin maart, direct te plaatse of voor zaaien in kistjes, uitplanten op 60X15 cm. De larven van de erwten bladrandkever vreten vaak aan de bladranden, is te bestrijden door voor het uitplanten een middel door de grond te werken. De zwarte bonenluis s te voorkomen door de planten te koppelen zodra de eerste luizen zichtbaar zijn, het voorkomt tevens dat het gewas bij zware regenval gaat strijken(plat liggen)

Bonenkruid



Een sterk riekende dertig Cm. hoge kruid plant, die wordt aangewend als smaakmaker bij de tuinbonen, zaaien in begin april op rijen

Bramen



Bramen zijn heesters met lange ranken al dan niet met doornen. Ze dragen op het tweejarige hout, wat daarna afsterft.

Bij voorkeur aanbinden aan een hekwerk o.i.d.

Een bekend ras is : Thornloss

Chrysanthen



Snij Chrysanten zijn kruidachtige planten met vele kleuren en vormen van bloemen.

Ze eisen een goed bemeste grond.

Ze zijn zeer gevoelig voor de daglengte, beginnen knop te zetten als de dagen korter beginnen te worden.

In de beroepstuinbouw maakt men daarvan gebruik, door de daglengte kunstmatig te verlengen of te verkorten, met gebruik van verlichting en verduistering.

Die teelt noemt men korte dag of jaarrondteelt. Voor het particuliere gebruik zijn er twee groepen van betekenis n.l. de z.g. troschrysanthen met meerdere bloemen per steel en de z.g. groot bloemige (pluizers/geplozen), met een bloem per steel.

Ze vragen een goed bemeste grond, zo nodig tijdens de teelt een keer bijmesten.

Planttijd half mei, bij voorkeur in chrysanten gaas met vierkante mazen van 12,5X12,5 Cm. Plantafstand 25X25Cm.

Begin juni moeten de planten worden getopt, na het uitlopen drie scheuten per plant laten staan.

Het tussen palen gespannen gaas, afhankelijk van de groei omhoog trekken.

Bij de groot bloemige, moeten behalve de hoofdknop alle zij knoppen worden weg genomen,(pluizen) zodra ze beginnen te kleuren kunnen ze worden ingehoest in speciale cellofaan zakjes, de knoppen moeten dan wel kurkdroog zijn.

Voor het inhoezen zo nodig nog wel een bestrijding uitvoeren tegen de bladluizen.

Bladvlekken ziekte kan de oogst vernietigen, is alleen chemisch te bestrijden met een fungicide.

Courgette



De Courgette is een kalebasachtige plant met grote groene of gele vruchten. Ze kunnen worden gezaaid/geplant vanaf half mei.

De plantafstand is 100x100Cm. ze vragen een zware bemesting met stalmest aangevuld met stikstof.

Koolrabi.

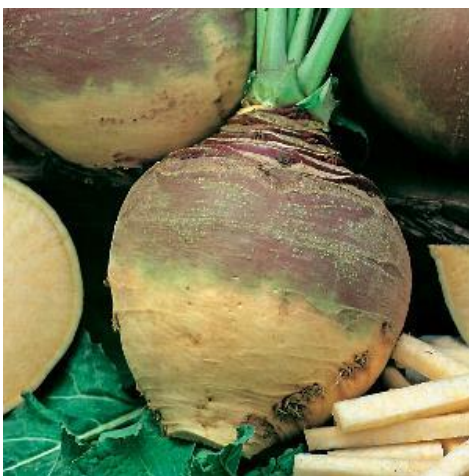


Koolrabi komt voor in de kleuren wit en blauw, ze kunnen zowel in de vollegrond als onder glas worden verbouwd.

Zaaitijd voor de glasteelt februari/ maart, voor de volle grond april/mei.

*Zaaien op zaaibed, later uitplanten, plantafstand 30x30 Cm.
Ze vragen een flinke bemesting, zijn zeer gevoelig voor knolvoet.*

Koolrapen



Koolrapen kunnen worden gezaaid vanaf half mei, ze vragen een voedzame grond, bij voorkeur klei.

Plantafstand 50x50 Cm. zijn net als alle koolgewassen vatbaar voor knolvoet. Een bekend ras is de Grote Engelse Geelkop.

Knolselderie



Een knolvormende selderie soort, wordt veel gebruik als smaakmaker in soepen e.d.

Het zeer fijne zaad is bijzonder traag kiemend. (drie weken)

Het zaad voorkiemen in vochtig warm zand versnelt het kiemproces.

Zaaitijd ; half mei, zaadbehoefte 0,05 gr/M2 plantafstand 50X50 Cm.

Na het opkomen een keer verspenen bij voorkeur in potjes of perspotten.

Tijdens de groei het op de grond hangende blad verwijderen.

Kunnen worden aangetast door de larven van de wortelvlieg, te bestrijden door een middel voor het planten door de grond te gaan werken.

Komkommers



Komkommers kan men op drie manieren telen, onder platglas, volle grond als liggende planten, kaskomkommers worden recht opgaand aan touw gekweekt.

Het zijn z.g. parthenocarpische planten, die vruchten vormen zonder bevruchting, wel bevruchte KK, hebben wegens hun zaadvorming geen consumptie waarde.

Om de bevruchting te kunnen voorkomen, waren in het verleden in de komkommerdorpen Loosduinen en Sappemeer het houden van bijen verboden.

Nu zijn alle moderne komkommerrassen volkomen manloos, zodat bevruchting onmogelijk is.

Ze houden van warmte, een hoge luchtvochtigheid en een zeer zware bemesting, moeten daarom meerdere keren worden bij gemest.

Bij de kas KK. verhoogd men om de groei te bevorderen, het CO₂ (koolzuurgas) gehalte van 300 PPM (delen per miljoen) naar 5/600 PPM.

Vroege kaskomkommers worden al gezaaid vanaf half december, voor gebruik onder platglas eind maart, volle grond half mei. Ze moeten zo warm mogelijk worden gezaaid, na opkomst worden ze verspeend in potten of grote perspotten, van zaaien tot het uitplanten duurt ongeveer vier weken.

Platglas en vollegrond KK. worden na het vierde blad gekopt, uit de bladoksels ontstaan de vier hoofdranken, als die 75 Cm. lang zijn gegroeid haalt men de kop er uit.

De dan uitgroeiende scheutjes kopt men na het tweede blad, de volgend na het eerste blad.

De vruchten aan de hoofdranken moeten worden verwijderd.

Kaskomkommers worden niet gekopt maar aan een touw omhoog geleid, het snoeien beperkt zich tot de ranken koppen, de stamvruchten weg nemen en wat overtollig blad wegsnijden.

De kasteelt vindt hoofdzakelijk plaats op steenwol e.d.

Als de planten ongeveer twee meter hoog zijn geworden, laat men het gewas zakken, per jaar kweekt men vaak drie KK gewassen achter elkaar, men oogst ongeveer 150/200 vruchten per M2.

Er zijn tal van plagen en ziekten die de KK teelt kunnen belagen, zoals o.a. spint, luizen bodem en wortelziekten.

De bodem en wortelziekten kan men voorkomen door de planten te enten op een ongevoelige onderstam (soort kalebas). Dierlijke parasieten worden grootschalig biologisch bestreden met sluipwespen en roofmijten.

Platglas KK, moeten worden beschermd tegen zonnebrand, dus moeten de ramen worden ingesmeerd met een witmiddel.

Kropsla.



Er zijn tal van soorten en rassen sla o.m. gewone kropsla, ook wel botersla genoemd, ijsbergsla, eikenblad, rode, krul en snijsla. de eerste genoemden twee zijn het belangrijkste.

De nu verouderde rassen zoals Meikoningin, Atractie, Blondine, Zwart Duits, Wonder v. Voorburg e.d. waren bijzonder daglengte gevoelig, bij het zaaien op een verkeerde data gingen ze voortijdig doorschieten (zaad vormen)

Bovendien waren ze overgevoelig voor meeldauw en talrijke virusziekten, na de komst van de hybride rassen (F) is dat probleem opgelost.

Sla kan worden gekweekt in de vollegrond, kassen bakken en tunnels.

De grond moet matig worden bemest, maar wel vochthoudend zijn. Bij voorkeur zaaien op een koele plaats bij hoge temperaturen kiemt sla slecht.

Men kan zaaien van febr. tot nov. Voor de erg vroege voorjaarsteelt zaait men midden oktober, dat noemt men de “Weeuwenteelt”.

Het verdient aanbeveling om iedere drie weken een kleine hoeveelheid te zaaien, zodat men het gehele seizoen kan oogsten.

In de volle grond kan de sla worden geplant vanaf half maart tot eind augustus, na het opkomen kan men ze verspenen in kleine perspotjes, de plantafstand is 25X25 cm, de ijsbergsla op 35X35 Cm.

Alle soorten/rassen, zijn gevoelig voor bladluis en slakken.

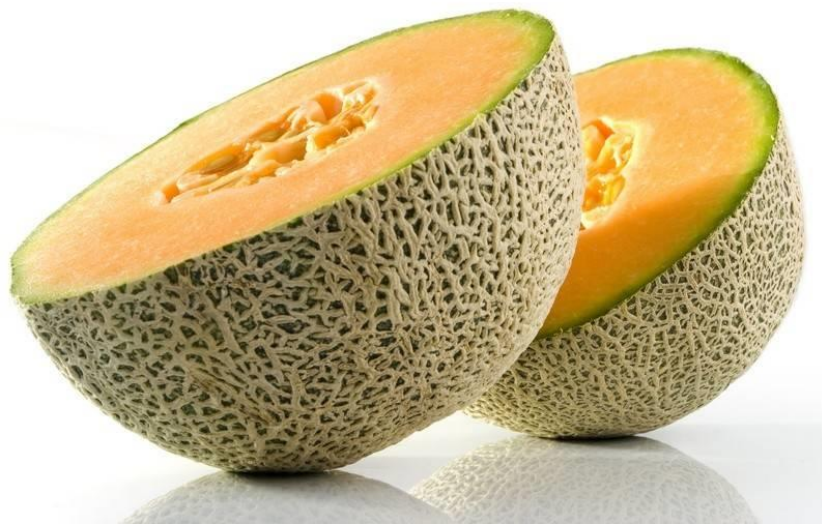
Leeuwenbekken/Antirrhinum



Een eenjarige plant die zowel als snijbloem en als perkplant kan worden gebruikt.

Zaaien in febr/maart op een vrij koele plaats, na opkomst verspenen in perspotjes, later uitplanten op 25x25cm in steungaas. Een keer toppen zorgt voor een bossige plant met meer bloem stelen.

Meloenen



Te gevolge van de import uit de Middellandse zee landen, is de beroepsmatige teelt in ons land niet meer rendabel.

Voor de volkstuinder is geen gemakkelijk, maar met enige moeite wel een leuk verbouw. Meloenen vragen een goed doorvoede grond en veel warmte.

Er zijn drie hoofd rassen n.l. de Netmeloen met een netvormige, diep ingesneden huid, Oranje ananas met een rood/groen gevlekte schil en de Suikermeloen met een fijnmazig net.

Zaaien vanaf half april op een warme licht plaats, na het opkomen verspenen in potten, in mei uitplanten, 1 plant per eenruiter (150x80 Cm.) midden onder het raam planten.

Zodra de plant vier bladeren heeft ontwikkeld, de kop er uit nemen, de vier ranken die er dan ontstaan naar de hoeken van het raam leiden, zodra ze de hoeken hebben bereikt de koppen wegnemen.

Op de zijrankjes ontstaan de bloemen en de vruchtbeginsels, achter het blad na het vruchtbeginsel de rank doorsnijden, maar niet eerder dan de vrucht de grote heeft van een duivenei.

Vaak verschrompelen de vruchtbeginsels om dat ze niet goed bevrucht zijn.

Meloenen zijn eenhuizig, d.w.z. manlijke en vrouwelijke bloemen op de zelfde plant, de bevruchting gaat vaak moeizaam, daarom de ramen flink ventileren zodat bijen en hommels gemakkelijk kun binnenkomen.

Men kan de bevruchting een handje helpen door met een klein kwastje van de manlijke meeldraden langs de vrouwelijke stampers te strijken, erg bewerkelijk maar zeer effectief!

Meloenen zijn spintgevoelig, daarom luchten/ventileren zonder dat er tocht kan ontstaan.

Paprika/Pepers



Paprika en Pepers zijn warmte minnende planten, die bij voorkeur onder glas worden geteeld, er zijn meerdere rassen/soorten met diverse kleuren zoals groen, rood, wit, paars en geel .

Ze kunnen op een zeer warme lichte worden gezaaid vanaf half maart.

Het zijn eenhuizige planten met tweeslachtige bloemen, ze houden van een flinke bemesting met veel fosfaten.

Na het opkomen oppotten in flinke grote potten , uitplanten na half mei 50x50, cm.steunen met een stok of ophangen aan een touw.. Voor de bevruchting worden in de kasteelten, grootschalig speciaal gekweekte hommels gebruikt.

Peulen



Peulen, een vlinderbloemige, waarvan de peul zich goed laat gaar koken, er zijn stam en soorten die bij gaas of rijs worden geteeld, variërend van 30 tot 150 Cm. hoogte.

Ze groeien op alle normaal bemeste grondsoorten, zijn dankbaar voor wat extra fosfaten.

Zijn bestand tegen strenge nachtvorsten, worden bij voorkeur gezaaid in kistjes met potgrond of looizuurvrij zaagsel vanaf begin februari.

Uitplanten op pollen van drie zodra de bladeren beginnen te spreiden op een afstand van 120X15 Cm.

De gaas/rijspeulen ter voorkoming van uitzakken, steunen met een horizon gespannen touw.

Niet twee of meer keren op de zelfde plaats verbouwen.

Bekende rijspeulen zijn Record en Heraut. Stampeulen: Norli, De Grace.

Perspotten



Perspotten zijn blokjes van samengeperst potgrond variërende in de maten van 3 tot 12 Cm. al dan niet met een plantgat of een kleine inkeping voor het zaaien van pillenzaden.

Ze worden samengesteld van vochtige potgrond met een toevoeging van tuinturf, om het plak/kleefvermogen te vergroten. Door het persen hebben ze een slechte structuur (water/lucht verhouding)

Voor de volkstuinders zijn er handpersen voor een of meer potten gelijktijdig.

Ze worden gebruikt voor het opkweken van veel gewassen, met als doel een vlotte snelle gelijkmatige groei, kunnen onder glas worden voor gekweekt, zonder onderbreking door het verplanten.

In de beroepstuinbouw maakt men gebruik van machines, die vele duizend potten per uur kunnen persen en zaaien met zaadpillen en desgewenst in kisten kunnen plaatsen, voor het uitplanten zijn er volautomatische machines.

Pillenzaad.



Gepileerde zaden zijn zaden die kogelrond zijn gemaakt door ze te omhullen met diverse stoffen, het doel is om ze geheel automatisch op de juiste maat te kunnen zaaien, zodat men na opkomst niet hoeft uit te dunnen.

De omhullende stoffen kunnen schimmelwerende, meststoffen e.d. bevatten. Het zaad moeten een zeer goede kiemkracht hebben.

Postelein



Postelein is een zeer snel groeiende iets zuur smakende bladgroente die bij voorkeur onder glas word verbouwd, het vraagt een voedzame vochtige grond en veel warmte.

Men zaait zeer oppervlakkig zonder het zaad er onder te werken, na het zaaien aangieten, oppassen voor het wegspoelen van de zaden, met een platte schop iets aandrukken.

Zaaitijd van begin mei tot sept. zaadbehoefte 6 gram per M2 na opkomst luchten. Van zaaien tot oogsten duurt drie a vier weken.

Om het zaaien van het zeer fijne zwarte zaad te vergemakkelijken kan men het mengen met wat wit zand.

Potgrond/Zai en verspeengrond



Potgrond is er in tal van samenstellingen, deze is sterk afhankelijk van het gewas en doestelling waarvoor men het wil gaan gebruiken. Goede potgrond is grotendeels samengesteld uit Bolster(bovenste laag van het veen)en veenmos. Beiden moeten worden ingevoerd, veelal uit Scandinavië, Rusland en Canada. Tuinturf is alleen bruikbaar voor zuur minnende gewassen zoals sierheide, azalia e.d. Helaas is er veel minderwaardige potgrond in de handel. Kies voor soorten met het keurmerk: RHPDe veel aangeboden z.g. bemeste tuingrond is vaak van twijfelachtige kwaliteit.

Prei



De prei is onder te verdelen in drie groepen met meerdere rassen. t.w. zomer, herfst en winterprei.

De twee eerst genoemden zijn snelle groeiers, winterprei groeit trager, maar kan meer vorst verdragen.

Prei kan goed groeien op alle grondsoorten, mits men een zware stikstofrijke bemesting toepast.

In het verleden, plantte men erg diep om voldoende witlengte te kunnen krijgen, bij de moderne rassen is dat niet meer nodig, die vormen voldoende witlengte boven de grond.

Afhankelijk van de gewenste vroegte, kan men zaaien vanaf febr. tot begin mei, vroege prei wordt onder glas gezaaid, kan in perspotjes worden verspeend, uitplanten vanaf half april op 20x25 Cm.

Gedurende de teelt een paar keer bijmesten met stikstof, b.v. met kalksalpeter of Chilisalpeter.

De grootste belager van de prei is het preimotje, dat legt de eieren op de bladeren, de daaruit ontstane larven vreten zich een weg naar het hart van de planten en vernietigd het gewas.

Is te bestrijden met chemische middelen of door afdekken met zeer fijnmazig insecten gaas. Bij spuiten, is het aan te bevelen een paar druppels vloeibare zeep, of een speciale uitvloeier toe te voegen aan de spuitstof, het breekt de oppervlaktespanning van het water, zodat het middel beter blijft hechten op het vettige blad.

Raapstelen/ snijmoes en namenla



Zijn bladgroenten, die vooral als stampapot worden gegeten, zaaien op rijen van 30 Cm, van maart tot juni. Indien men het boven de harten afsnijdt, kan het meerdere keren worden geoogst.

Rabarber



Rabarber is een van de weinige vast planten onder de groenten, er zijn meerdere rassen o.a. Victoria, een grof zeer zuur ras met zware stelen, Paragon is minder zuur en grof, Champagne rode is een ras met inwendig rode stelen en weinig zuur, Wiener Blut behoort tot dezelfde categorie, zijn beiden herkenbaar aan hun rosé/rode bladvoet.

Rabarber vraagt een extreem zware bemesting met vooral veel stikstof, is dankbaar voor veel oude stalmest en gier. Men vermeerderd ze, door een stuk met minimaal drie ogen/neuzen van een oudere plant af te steken.

In febr/maart planten op 80X80 Cm. niet bemesten kort voor het planten. Het eerste jaar niet oogsten.

De volgende jaren kan men oogsten vanaf half april tot einde van het seizoen, de pollen niet helemaal kaal plukken.

De bloemstengels zo goed en snel mogelijk verwijderen.

Het laat zich eenvoudig vervroegen door na de winterrust (half jan.) de pollen uit de grond te steken en deze op een warme donkere plaats te gaan zetten, regelmatig water geven. Na ongeveer drie weken kunt u de mooie rosé stelen met geel blad oogsten.

Radijs



Radijs, een knolgewas in meerdere soorten vormen en kleuren, rond, langwerpig, rood, wit en rood met een witte punt.

Bij voorkeur op zeer lichte zandgrond grond telen, kan op rijen zowel in de volle grond als onder glas, breedwerpig of op rijen worden gezaaid, zaadbehoefte 2a 3 Gr.per M2. voorkiemen in vochtig warm zand versnelt de opkomst.

Radijs is gevoelig voor wormsteek en slakkenvraat, zijn beiden chemisch te bestrijden, wormsteek door een middel door de grond te mengen.

Als ze te groot worden kunnen ze voos (hol)gaan worden.

Rammenas



Rammenas is een lid van de uitgebreide koolfamilie, met ronde of lange knollen in diverse keuren.

Ze zijn te telen op alle normaal bemeste gronden. Zaaitijd; juni/juli, zaadbehoefte 1 Gr. /M2. na opkomst uitdunnen op 15X15 Cm. Is gevoelig voor aantasting door de maden van de koolvlieg, is te bestrijden door voor het zaaien een bestrijdingsmiddel door de grond te gaan men

Rode/Rose/Witte bessen



Zijn bes dragende heesters, in tal van rassen, in de kleuren rood, rosé en wit.

Ze vragen een normaal bemeste grond. Plantafstand 150x150 Cm. Als ze bij aankoop, minder dan vijf takken hebben moeten ze na het planten worden teruggesnoeid tot 10 Cm.

Van de hieruit ontstaande uitlopers handhaaft men vijf (gestel)takken, het volgende voorjaar hiervan alle zij uitlopertjes (vruchthout)terugsnoeien op 5 Cm. Onder in de struik ontstaan meestal veel uitlopers, (waterloden)die kan men de eerste paar jaar allemaal wegnemen, later laat men er ieder jaar een staan, ter vervanging van een van de oudere gesteltakken.

Het nieuw gevormde vruchthout terug snoeien op 5 Cm. Een paar goede rode tassen zijn: Jonkheer van Tets en Red Lake, witte bessen; Werdavia en Zitavia .

De bessen kunnen worden aangetast door tal van ziekten en plagen, die door de volkstuinder moeilijk zijn te bestrijden en van minder belang zijn.

Vogels zijn alleen voldoende weg te houden door het gebruik van netten.

Rode bieten/kroten.



Van de rode bieten/kroten zijn er drie hoofdgroepen te onderscheiden, nl. Platronde, kogelrond en de granaatvorm. Voor de vroege teelt onder glas zaait men in februari in kistjes op een warme plaats, later verspenen in perspotjes van 4x4 Cm. Bieten zaad zit in “kluwens” meerdere planten in een zaadje.

Voor de volle grond kan men zaaien vanaf maart/april. Aangezien vroeg gezaaide bieten nogal gevoelig zijn voor doorschieten is het aan te bevelen om ze voor te kiemen in vochtig warm zand.

Zaaien op rijen met een tussenruimte van 25 Cm, om ze vroeg te kunnen oogsten uitdunnen op 8 Cm.

Voor latere oogst is dat niet noodzakelijk, men kan steeds de grootste bieten oogsten.

Ze vragen een normale bemesting, bekende rassen zijn de vroege Egyptische platronde, de kogelronde en de late granaat.

Selderie



Een kruidige plant, waarvan het blad wordt gebruikt in soepen e.d.

Het zeer traag kiemende zaad, bij voorkeur voorkiemen in vochtig warm zand. Zaaitijd van maart tot juli, zaaien op rijen van 30 Cm. Kan bij niet te diep afsnijden meerdere keren worden geoogst.

Groeit op alle normaal bemeste gronden. Wordt soms aangetast door de larven van de wortelvlieg.

Een bekend ras is de Amsterdamse groene.

Schorseneren



Schorseneren hebben lange zwarte penvormige wortels, die een diep losgemaakte bij voorkeur zandgrond vragen, stellen weinig eisen aan de bemesting. Zaaitijd half april op rijen, na opkomst uitdunnen op

25x10 Cm. Ze zijn vorstbestendig. Een bekend ras is de Eenjarige nietschieter, die helaas ok nog wel eens schietneigingen heeft.

Siererwt/Latrhyrus



Een peulvormende klimplant met kleurrijke, welriekende bloemen in tal van kleuren. siererwten vragen een flink bemeste grond met wat extra fosfaat.

Voor het zaaien in febr/maart, een paar dagen weken in water, zaaien in kistjes op een warme plaats, na opkomst afharderen, ze kunnen heel goed een flinke nachtvorst doorstaan.

Zodra de blaadjes beginnen te spreiden uitplanten op polletje van drie met een afstand van 15 Cm. aan beide kanten bij gaas of rijs met een hoogte van 150Cm.

Tijdens de groei de planten steunen met een horizontaal gespannen touw.

Voor het kweken van bloemen met lange stelen en vijf tot zeven bloemen per steel, plant men een plant bij een stok, na deze te hebben getopt ,laat men een scheut staan.

Deze moet regelmatig worden vast gebonden, alle zijscheutjes en de hechtranken verwijderen.

Siererwten zijn gevoelig voor de larven van de erwtenbladrand kever, zijn te bestrijden door voor het uitplanten een middel door de grond te werken. Voor een langdurige bloei moeten alle bloemen regelmatig worden geoogst.

Zet ze op weinig water in de vaas, het water klimt omhoog bij de behaarde stelen en doet de bloemen verrotten.

Spitskool



Spitskool is een puntvormige wittekool soort, malser dan witte kool. Groeit op alle goed bemeste tuingronden.

Voor de zeer vroege teelt zaait men al in het laatst van sept, dat noemt men de "Weeuwenteelt". De in het vroege voorjaar Maart/april gezaaide noemt men "Vrijsters". Na het zaaien verspenen in bloem of perspotten, uitplanten in maart/april op 50X50 Cm.

Is gevoelig voor de larven van de koolvlieg, die legt haar eieren aan de zuidwest kant van de plant op de scheiding van lucht en grond, kan worden bestreden met chemische middelen of met z.g. koolkragen, ronde stuken asfaltpapier met en inkeping die men om de voet van de plant kan schuiven, moeten wel worden aangebracht voordat de vliegen actief zijn vanaf begin april.

Net als alle koolsoorten zijn op de zandgronden ze erg vatbaar voor knolvoet, een niet te bestrijden schimmelziekte.

Paksoi



Vraagt en voedzame stikstofrijke grond.

Zaaitijd van april tot juli, zaadbehoefte 0,25 gr/M2.

Zijn zeer gevoelig voor vroegtijdig doorschieten, moet daarom opgekweekt worden bij temperaturen van minimaal 18 gr C. uitplanten op 35X35 Cm.

Paksoi op zandgrond is bijzonder gevoelig voor knolvoet, is zee gevoelig voor knolvoet, is niet te bestrijden!

Snijbiet



Een enigszins naar spinazie smakende bladgroente waarvan men de bladeren en/of de bladstelen kan eten.

Kan op rijen worden gezaaid van april tot juli op een afstand van 30 Cm.

Als u alleen de bladstelen wilt oogsten, uitdunnen op 15 Cm.

Bemesting normaal, bij vaker oogsten een keer bijmesten met stikstof.

Mits boven de harten afgesneden, kan men meerdere keren oogsten.

Er zijn meerdere kleuren zoals, groen, geel, rood en wit.

De larven van de bietenvlieg opereren tussen de bladlagen, is waar te nemen door het blad tegen het licht te houden, kan chemisch worden bestreden.

Sjalotten



Een uienfamilie met geclusterde bollen in meerdere kleuren, hebben een scherpere smaak dan uien.

Kunnen zowel vers als droog worden gebruikt. Vragen een zware stikstofrijke bemesting, tijdens de groei een keer bijmesten met b.v.kalksalpeter of Chili. Planttijd vanaf begin maart, plantafstand 30x15 Cm.

Kunnen worden aangetast door de larven van de prei/uienvlieg, te bestrijden door voor het planten een middel door de grond te

werken. Bekende rassen; Golden gourmet/Yellow Moon en Red Sun/Picasso.

Suikermais



Suikermais, zijn maissoorten geschikt voor consumptie doeleinden, kan ter plaatse worden gezaaid of voor gekweekt. Het vraagt een normale bemesting.

Zaaitijd april/mei, plantafstand 70X20 Cm. Oogsten als de stamperkwasten bruin beginnen te worden.

Bekende rassen zijn; Tasty sweet en Early extra.

Tomaten



De tomaat is het belangrijkste export product van onze glastuinbouw, na Mexico zijn we de grootste tomaten exporteurs ter wereld.

In warme, droge zomers kan men ook in de volle grond wel tomaten telen, bij minder gunstig weer, zijn ze extreem vatbaar voor de aardappelziekte (Phytophthora), voor de zeer vroege teelt zaaien de tuinders al in december, voor de volle grond kan men zaaien vanaf half maart, ze verlangen een kalirijke grond.

Er zijn meerdere kleuren en vormen.

Zaaien in kistjes op een warme lichte plaats, na het opkomen verspenen in potten of perspotten, droog en schraal opkweken, zodat er een harde wat houterige plant ontstaat, een goede plant laat dan al de eerste bloeitros zien "Bloem in de bek" noemen de tuinders dat.

Uitplanten op 50x50 cm. steunen en aanbinden met een stok of ophangen aan een touw.

Tomaten moeten regelmatig worden gedieft d.w.z. dat alle scheuten in de bladoksels moeten worden uitgebroken, na het oogsten van een tros, moet het er onder hangende blad worden weggenomen.

In de kasteelt worden vrijwel alle tomaten op steenwol geteeld, vooral om de bodemziekten uit te kunnen sluiten, als de planten een hoogte hebben bereikt van twee meter, laat men het gewas zakken, zo kunnen er wel tien meter lange stammen ontstaan. Van de normale tomaten oogst men op die manier wel duizend vruchten (65 Kg.) per M².

Er zijn tal van ziekten en kwalen, de meest beruchte is de z.g. kurkwortel, hiertegen kan men de tomaten enten op een onvatbare onderstam.

Aangezien bijen niet graag vliegen op de tomaten, gebruikt men grootschalig gekweekte hommels voor de bestuiving. Bij de vroege teelten trilt men het stuifmeel los met een elektrische trilnaald. later in het seizoen slaat men met een stok tegen de touwen.

Tuingereedschappen

Goed gereedschap is het halve werk geldt ook zeker voor de volkstuinder.

Tot de basis gereedschappen behoren o.a.: Schoppen, het meest bekend zijn de z.g. Batsen, geperst uit plaatstaal, in drie vormen .n.l. recht, half krom en krom, zijn goed bruikbaar voor tal van grondwerken.

Spaden zijn gesmeed uit twee of meer lagen staal, zijn ideaal voor het leveren van goed spitwerk.

De boor, ook wel stek genoemd heeft een enigszins platrond blad, is gemaakt van twee of drie lagen zeer goed staal, geschikt voor het graven van sleuven voor kabels, leidingen, het uitsteken van heesters e.d.

Het meest bekende merk is "Idial", duur in aanschaf, maar gaat levenslang mee.

Grepen, vorken ook wel ricken genoemd, hebben vier of vijf stalen tanden, ze kunnen worden gebruikt voor het laden van mest, stro e.d., het losmaken van de grond enzv.

Schoffels, zijn er in tal van vormen en maten, variërend in breedten van 10 tot 30 Cm.

Voor de volkstuinder is de schoffel met een recht blad het beste bruikbaar.

Een van de beste merken is "Wolf"

Op kleigronden gebruik men ook wel de z.g. "Hak" een kromme schoffel die men niet duwt maar door de grond trekt.

De handcultivator is eigenlijk geen schoffel, maar een werktuig met drie of meer gebogen tanden aan een steel, kan worden gebruikt om onkruiden los te trekken en vaste grond los te maken.

Harken, meest bekend is de tuinhark, die wordt gebruikt om onkruiden e.d. bijeen te kunnen harken.

De zaad of hooihark, heeft een scheve kop met tanden van hout, staal of kunststof, is bijzonder geschikt om een zaaibed fijn te kunnen harken en/of zaden er onder te werken.

Een pootlijn, is een stuk rotbestendig touw, gespannen tussen twee stokken, kan worden gebruikt voor het uitlijnen van een zaaibed e.d..

De pootplank bestaat uit een plank van diverse lengten, afhankelijk van de tuinmaten, met een breedte van ongeveer twintig Cm.

Wordt gebruikt bij het planten en zaaien, om te voorkomen dat men de grond vast trapt.

Op verschillende afstanden kan men met b.v. een gekleurde punaise maten aanbrengen, is gemakkelijk bij het op gelijke afstand houden bij het planten.

Gieters. Een goede gieter is gemaakt van verzinkt staal, heeft een handvat dat in het verlengde staat van de tuit, zodat men des gewenst met een hand kan gieten zoals nogal eens nodig is onder de platglasramen, aan de binnenkant hoort een rooster te zitten, zodat er geen vuil in de broes kan geraken.

Voor fijn gietwerk zoals het aangieten van fijne zaden zijn er speciale kleine gieters in de handel.

Spuiten, zijn nodig om vloeibare bestrijdingsmiddelen te kunnen verspuiten, er zijn in hoofdzaak twee modellen, de ene moet vooraf op druk worden gepompt, bij de andere moet men constant blijven pompen .

De eerst genoemde verliest vrij snel de nodige druk, zodat men halverwege nog een keer moet pompen.

Denk er wel aan om ze voor de winter grondig leeg te maken, ook de slang en knijpafsluiter.

Snoeischaren zijn er in tal van uitvoeringen, maar helaas veel onbruikbare soorten, de vrij dure Zwitserse Felco is een zeer goede merk.

Als er bij of op uw tuin stroom en oppervlaktewater voorhanden is, is een kleine waterpomp met een regeninstallatie erg handig.

Een grondboor en een z.g. houtslag zijn onmisbaar om een paal in de grond te kunnen zetten.

Voorts zijn er nog heel wat klein materialen nodig zoals b.v. bonenstokken, steungaas, touw en draad.

Uien



De ui is een belangrijk product, hoofdzakelijk afkomstig van de akkerbouw bedrijven op de kleigronden.

Er zijn meerdere soorten, rassen en kleuren o.a. zaai uien, poot, plant en winteruien, het overgrote deel zijn de zaai uien, pootuien zijn kleine geprepareerde uitjes die in het vroege voorjaar worden

uitgeplant, plantuinen worden in de nazomer gezaaid en als plant overwinterd, ook in het voorjaar uitgeplant, winter zaai uien worden in de herfst gezaaid.

Uien vragen een voedzame stikstofrijke grond.

Zaai uien worden op rijen van 30Cm gezaaid, poot en plantuinen geplant op een afstand van 30X8Cm.

Tijdens de groei bijmesten met een stikstofhoudend kunstmest b.v. kalksalpeter of Chilisalpeter.

Uien zijn gevoelig voor meeldauw en de larven van de prei en uienvlieg, zijn beiden chemisch te bestrijden.

Na het afsterven laten drogen op het veld, de stengels niet afsnijden maar afdraaien.

Witlof



De witlof is ontstaan uit de z.g. “Molsalade” door de mollen onder gewroete gebleekte bladeren van de paardenbloem.

De teelt bestaat uit twee fasen n.l. het telen van de wortels ook wel pennen genoemd en het kweken van de kroppen.

De teelt van de wortels vind veel plaats op contractbasis door de akkerbouwers, die ze leveren aan de witloftrekkers.

Bij voorkeur gebruikt men lichte kleigronden, geen stalmest en stikstof, wel veel kali.

Zaaien vanaf begin mei op rijen van 30 Cm. uitdunnen op 15 Cm. of pressie zaaien (beroeps tuinbouw) Vanaf oktober tot het invallen van de vorst kunnen de wortels worden geoogst, oppassen voor zonnebrand en nachtvorsten!

Na het oogsten worden de bladeren afgesneden tot een paar Cm, boven de wortelhals zodat het hart in stand blijft.

De wortels zijn op een koele vorstvrije plaats lang te bewaren.

We onderscheiden twee hoofdgroepen, n.l. rassen die met of zonder dekgrond kunnen worden geteeld.

Voor de teelt met dekgrond, kuult men de wortels rechtstaand op in een kuil van 20 Cm. diep, spoelt ze in met aarde en bedekt ze met 15 cm. grond, afdekken met stro of blad.

De oogst valt dan in Febr./April.

Bij de teelt zonder dekgrond, plaatst men een aantal wortels in een grote bloempot o.i.d. half gevuld met aarde, na het vullen enige aarde met water inspoelen. Plaatsen in een kelder of op de vloering onder een lichtdichte doos, afhankelijk van de temperatuur duurt het tot de oogst ongeveer 3 a 4 weken ,denk aan de vochtvoorziening!

Door op deze manier periodiek telkens wat wortels op te zetten kan men tot mei over verse witlof beschikken.

Er zijn talrijke rassen, Vroege Mechelse is voor volkstuinders niet bruikbaar, deze is afhankelijk van bodem verwarming.

Wortelen



Wortelen zijn onder te verdelen in twee groepen, de zomer en winterwortelen, van de zomerwortelen vier soorten, n.l. bospeen, de fijne sortering waspeen, de grovere breekpeen en de ronde z.g. Parijse worteltjes.

Zomerwortelen teelt men veel op zandige lichte gronden, zoals b.v. veel in de bollenstreek als nateelt van de Hyacinten.

Ze vragen weinig bemesting, geen stalmest of stikstof, alleen wat extra kali.

Aangezien ze vrij vorstbestendig zijn kan men buiten al zaaien vanaf het laats van februari, ze kunnen worden gezaaid zowel op rijen als breedwerpig, de zaadbehoefte is 0,8 Gr.perM².

Bij de teelt onder plaatglas, verwijderd men de ramen halverwege de teelt.

Om de opkomst wat te versnellen kunnen ze worden voor gekiemd in vochtig, warm wit zand, vergemakkelijkt ook het zaaien van het fijne zaad.

Op de wat zwaardere minder geschikte gronden, kan men een sleuf van 8Cm.breed en 15 cm. diep maken en deze vullen met zand, na het zaaien wel het indrogen voorkomen, het zand droogt snel uit.

Het meest bekende ras is de Amsterdamse bak, anders dan de naam doet vermoeden is het een prima ras voor zowel buiten als onder glas.

Nantes is een wat grovere wortel, de Parijse kogelronde worteltjes is hoofdzakelijk een product voor de conservenindustrie.

Winterwortelen teelt men bij voorkeur op de kleigronden, ze worden gezaaid in mei, moeten worden uitgedund op 5Cm. Bekende rassen zijn de Flakkeese en de Berlikumer.

Wortelen zijn erg gevoelig voor wormsteek, is te voorkomen door zeer vroegtijdig het gewas af te dekken met fijnmazig insectendoek of door een bestrijdingsmiddel voor het zaaien door de grond te werken

Zwarte bessen



Zwarte bessen worden door de industrie veel gebruikt om hun dieprode sap en de specifieke smaak. In tegenstelling tot de rode bes, draagt de zwarte bes de vruchten op een en meerjarig hout.

Ze hebben de voorkeur voor vrij vochtige humeuze gronden.

Na het planten op ongeveer 150X150 Cm. de takken inkorten tot 10 Cm. boven de grond, van de hier uitlopende scheuten vijf handhaven, dat noemt men de gesteltakken.

Het snoeien verder beperken tot het wegnemen van oude takken en wat uitdunnen.

Bekende rassen zijn o.m; Ben Aidler en Ben T

Zaden en planten.



Zaden zijn in ons land meestal van zeer goede kwaliteit, ze staan onder keur van de overheid (NAKZ), wel is er een enorm verschil in rassen soorten en variëteiten.

De z.g. Hybride (F)rassen zijn zeer uniform en bestand tegen slecht weer en tal van ziekten.

De planten in de handel komen veelal van speciaal bedrijven, het zijn vrijwel altijd goede rassen die ook in de beroepstuinbouw worden gebruikt. Let er wel opdat ze er gezond en vers uitzien.

Zelf zaaien is natuurlijk leuker en geeft meer voldoening. (Zie bij de gewas omschrijving.

Peterselie



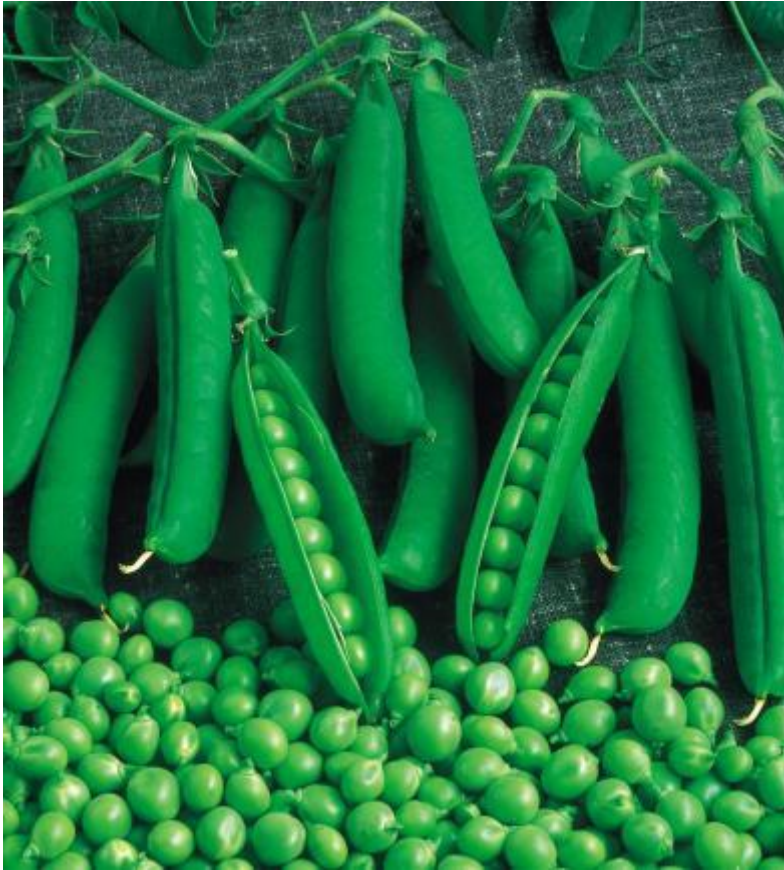
Een bladplant waarvan de bladeren worden gebruikt als smaakmaker en garnering bij meerdere gerechten.

Kan in de vollegrond worden gezaaid vanaf half maart, bij voorkeur voorkiemen in warm vochtig zand, zaaien op rijen van 30 Cm.

hoofdzakelijk twee soorten n.l. de gewone met gladde bladeren en de krul met gekroesd blad, deze wordt vooral gebruikt voor garner doeleinden, is zwakker van smaak.

Ze kunnen worden aangetast door de larven van de wortelvlieg.

Doperwten



De doperwt is een peulvrucht die wordt geteeld om zijn zaden.

Er zijn stam en rijssrassen, de stam rassen worden ongeveer 50Cm. hoog, de rijserwten afhankelijk van het ras 50 tot 150 Cm. er zijn rondzaadige rassen en rassen met gekreukte zaden.

Blauwschokkers hebben blauw gekeurde peulen.

In plaats van rijss kunt u ook gaas gebruiken.

Ze zijn goed bestand tegen nachtvorst, kunnen daarom al in febr/mrt worden gezaaid, zaai ze bij voorkeur in kistjes met potgrond of zaagsel, afdekken met 2 Cm.

Zodra de blaadjes zich beginnen te spreiden kunnen ze ter plaatse worden gezet, de stamerwten op 50X50 Cm. bij rijss of gaas om de

15Cm, een polletje van drie planten aan beide kanten van het rijs/gaas.

Ze vragen een normaal bemeste grond met wat extra fosfaat.

De larven van de erwten bladrandkever vreten graag aan de bladranden, is te bestrijden met een insecticide die door de grond moet worden gewerkt. Erwten zijn gevoelig voor wormsteken, om die te bestrijden kan men tijdens de bloei spuiten met een middel dat niet schadelijk mag zijn voor de bijen.

Frambozen



Van de frambozen zijn er tal van soorten, rassen en kruisingen met variabele kleuren van rood, rosé tot bijna wit.

Men onderscheid twee belangrijke groepen, nl. de zomer en de herfst rijpende rassen.

De zomerframbozen dragen op het hout van het voorgaande jaar, de herfst rassen op eenjarig hout.

Ze worden geplant op rijen van 25X150Cm.

Ze moeten worden gesteund met palen en horizontaal gespannen draden.

Bij de zomerrassen, iedere 25 Cm. een scheut handhaven, de vruchtdragers voor het volgende jaar. De herfstframbozen ook uitdunnen op 25 Cm. dragen het eerste jaar al vruchten.

Bij de zomerrassen, na de oogst de jaar de oude vruchttakken wegnemen.

Bij de herfstrassen na de oogst alle uitlopers weg nemen, in het voorjaar een scheut per 25 Cm. laten staan.

Frambozen stellen geen hoge eisen aan de bemesting, groeien op alle normaal bemeste gronden.

Zomerrassen worden vaak aangetast door de larven van de frambozenkever, moeten tijdens de bloei worden bespoten met een voor de bijen onschadelijk middel.

Zomerrassen o.a. Glen Clora en Mallin Promise, herfstrassen; Antumn Blis en Galante

Gladiolen



Een knolgewas met zwaardvormige bloemen in meerder kleuren.

Vragen een voedzame vochtige grond. De knollen met een omvang van minimaal 12Cm.kunnen in april worden geplant op een afstand van 12,5x12,5 Cm. bij voorkeur in steungaas met mazen van 12,5x12,5 Cm.(Chrysantengaas) 5cm diep.

Vermeerdering door het zaaien van de kralen, de kleine bolletjes aan de oude knol, het duurt drie jaar voor dat er een bloeibare knol is ontwikkeld.

Gladiolen zijn vatbaar voor talrijke ziekten die met de knollen overgaan, daarom is het beter ieder jaar nieuwe knollen te gaan kopen.

Zodra de onderste bloem begint te kleuren kunnen ze worden geoogst, de toppen wegnemen

Groenlof



Groenlof is een bladgroente die het midden houdt van witlof en andijvie, vormt een rechtopstaande krop. Groeit op alle normaal bemeste grondsoorten. Is zeer gevoelig voor vroegtijdig doorschieten, moet daarom voor de vroege teelt tot (1 juni) warm worden opgekweekt, minimum temperatuur 18 gr.C. bij voorkeur in perspotjes. Plantafstand 30x30 c

Grondbewerking



Er zijn meerder manieren om de grond gebruiksklaar te krijgen.

Fraizen, heeft als bezwaar dat het bij natte grond snel leidt tot structuur bederf en bij droogte tot een te mulle grond, onkruiden worden met de grond gemengd maar er niet goed onder gewerkt.

Ploegen is indien mogelijk een veel betere vorm van grondbewerking, men kan mest en onkruiden er goed onderwerken.

Meestal zijn de percelen te klein voor goed ploegwerk, er staat vrijwel altijd wat in de weg zoals b.v. aardbeien, rabarber, bessenstruiken e.d. De beste manier is nog altijd het spitten of graven met de schop, ruige mest, onkruiden e.d. zijn er goed onder te werken, tevens biedt het de kans om de grond zo nodig te egaliseren. Bij het spitten begint men bij voorkeur op de laagste plaats met een smalle vore en neemt

dan de spitten naast elkaar weg, bij niet al teveel onkruiden of/en ruige mest is het onderwerken zeer goed te doen.

Bij het graven, begint men met het uitgraven van een twee spaden brede vore, deze grond moet naar het einde van het perceel worden gebracht om de laatste vore te kunnen dichten.

Met een kromme schop neemt men een plag van twee spaden breedte, met de mest en eventuele onkruiden werpt men die in de vore en spit de schone grond er op enzv.

Indien nodig kan men op die manier wel meerdere steken diep graven.

Japanse wijnbessen



Wijnbessen groeien het beste op kalkrijke gronden.

Ze vormen meters lange, roodbruin behaarde met doornen bezette takken.

Hun op kleine frambozen lijkende vruchten groeien op het tweejarige hout. Na de oogst moeten de afgedragen takken worden weg gesnoeid.

Men kan ze vermeerderen door afleggen, stekken en zaaien

Grondsoorten

In ons land kennen we tal van grondsoorten, vier hoofdgroepen n.l. klei, zand, veen en lös.

Langs de kust vinden we de zeeklei, bij de grote rivieren de rivierklei, direct achter de dijken is de klei meestal erg zwaar en moeilijk bewerkbaar, hoe verder landinwaarts, hoe lichter de grond, men noemt dat zavel.

De bruikbaarheid van zandgronden, is sterk afhankelijk van hun gehalte aan organische stoffen (Humus) deze moet minstens 5% zijn en van hun positie ten opzichte van het grondwater.

Veen vindt men in de omgeving van meren en plassen, hun gehalte aan organische stoffen moet minimaal 30% zijn.

De lichte kleigronden (zavel) zijn zeer goed bruikbaar voor vrijwel alle gewassen, de groei is vrij traag , maar ze leveren producten van een uitstekende kwaliteit. Zandgrond met voldoende organische bestanddelen (humus) is goed te gebruiken voor alle gewassen. Kool e.d. ondervind gauw hinder van de knolvoet schimmel, hiertegen is weinig of niets tegen te doen, een goede vruchtwisseling kan de

schade beperken. Veen gronden zijn bijzonder geschikt voor bladgewassen zoals, spinazie, koolsoorten, prei, andijvie, kropsla e.d.

De groei is zeer snel, maar de gewassen zijn minder goed houdbaar. Met het Limburgse lös, heb ik geen enkele ervaring.

Dahlia's



Dahlia,s zijn knolvormende bossige planten, met bloemen in vrijwel alle kleuren en in meerdere modellen.

De snijsoorten zijn onder te verdelen in; Decoratief, Pompoen, Cactus /Semicactus en Halskraag.

Op de knollen zitten geen ogen, die bevinden zich op de hals van de plant.

Ze groeien op alle normaal bemeste gronden, de plantafstand is 60x60 Cm. planttijd half april, aan binden aan stokken.

Vermeerdering door het scheuren van de knollen, hierbij er wel aan denken dat aan ieder deel een stuk van de met ogen bezette wortelhals moet zitten! Bij het stekken neemt men scheutjes van ongeveer 4Cm. met een klein stukje van de wortelhals, oppotten in kleine potjes.

Stekken moeten na het planten worden getopt op twee bladparen. In oktober kunnen de knollen worden gerooid, ze kunnen worden bewaard op een vorstvrije koele plaats.

Het vrij korte vaasleven kan wat worden verlengd, door een paar druppels chloor aan het water toe te voegen.

Om grote bloemen op lange stelen te krijgen, kunt u de Dahlia's pluizen, d.w.z. dat men op de hoofdknop na alle zij knoppen moet verwijderen.

Dahlia's zijn zeer nachtvorstgevoelig. De vaak voorkomende, niet schadelijke oorwurmen kan men wegvangen in met nat stro gevulde bloempotten of chemisch bestrijden.

Zaaitabel

<u>Gewas:</u>	<u>Zaai/pl</u> <u>anttijd:</u>	<u>Plantafst</u> <u>and:</u>	<u>Oogsttijd</u> <u>:</u>	<u>Bijzonderheden:</u>
<u>Aardappel</u>	<u>April</u>	<u>50x60</u>	<u>Juni/Okt.</u>	
<u>Aardbei</u>	<u>1 Aug.</u>	<u>80x30</u>	<u>Juni/Aug</u> <u>:</u>	<u>Gekeurde planten!</u>

<u>Andijvie</u>	<u>Mrt./Aug.</u>	<u>25X30</u>	<u>Juni/Nov</u> :	<u>Warm opkweken!</u>
<u>Asperges</u>	<u>April</u>	<u>160x35</u>	<u>Apr/Juni</u>	<u>Manlijke hybriden!</u>
<u>Aubergine</u>	<u>Nov/Jan.</u>	<u>75x50</u>	<u>Mei/Apr.</u>	<u>Warme Kasteelt</u>
<u>Augurk</u>	<u>Apr/Mei</u>	<u>250x35</u>	<u>Juni/Sep</u> <u>t.</u>	
<u>Snijbonen</u>	<u>Mei</u>	<u>120x75</u>	<u>Juni/Okt.</u>	<u>Bij stokken</u>
<u>Stamslabonen</u>	<u>Mei</u>	<u>60X50</u>	<u>Juni/Okt.</u>	
<u>Spekbonen</u>	<u>Mei</u>	<u>120x50</u>	<u>Juni/Aug</u> :	<u>Bij stokken</u>
<u>Stokslabonen</u>	<u>Mei</u>	<u>120x45</u>	<u>Juni/Aug</u> :	
<u>Komkommer</u>	<u>Begin April</u>	<u>80x150</u>	<u>Juni/Sep</u> <u>t.</u>	<u>Glasteelt.</u>
<u>Bloemkool</u>	<u>Sept/Mei</u>	<u>50x60</u>	<u>Juni/Okt.</u>	
<u>Sav.kool</u>	<u>Febr/Mei</u>	<u>60X65</u>	<u>Juli/Okt.</u>	
<u>Rode kool</u>	<u>Febr/Mei</u>	<u>60x65</u>	<u>Juli/Okt.</u>	
<u>Witte kool</u>	<u>Febr/Mei</u>	<u>60x65</u>	<u>Juli/Okt.</u>	
<u>Spitskool</u>	<u>Sept/Mei</u>	<u>50x50</u>	<u>Juni/Okt.</u>	
<u>Kroten</u>	<u>Maart/Juni</u>	<u>30x10</u>	<u>Juni/Nov</u> :	<u>Vroege teelt warm opkw</u>
<u>Meloen</u>	<u>Apr/Mei</u> <u>i</u>	<u>150X80</u>	<u>Aug/Sep</u> <u>t</u>	<u>Platglas</u>
<u>Paprika</u>	<u>Jan.</u>	<u>75x50</u>	<u>Juni/Okt.</u>	<u>Warm opkweken</u>

<u>Peterselie</u>	<u>Mrt/</u> <u>Apr</u>	<u>30x5</u>	<u>Juni/Okt.</u>	
<u>Rijspeulen</u>	<u>Febr/M</u> <u>rt.</u>	<u>130x10</u>	<u>Juni/Juli</u>	<u>Rijs of gaas 1.50 m.hoog</u>
<u>Postelein</u>	<u>Mei/Au</u> <u>g</u>	<u>Breedwe</u> <u>rpiq</u>	<u>Juni/Aug</u>	<u>Glasteelt</u>
<u>Raapstelen</u>	<u>Mrt/Ap</u> <u>r.</u>	<u>30x3</u>	<u>Juni/Sep</u> <u>t.</u>	<u>Op rijen</u>
<u>Radijs</u>	<u>Mrt/</u> <u>Aug.</u>	<u>Breedwe</u> <u>rpiq</u>	<u>Mei/ Okt</u>	<u>Uitdunnen op 3 Cm.</u>
<u>Rammenas</u>	<u>Juni/Juli</u>	<u>Breedwe</u> <u>rpiq</u>	<u>Sept/Okt</u> <u>.</u>	<u>Uitdunnen op 30x20</u>
<u>Rabarber</u>	<u>Maart</u>	<u>100x100</u>	<u>Apr/</u> <u>Aug.</u>	<u>Eerste jaar niet oogsten!</u>
<u>Koolrapen</u>	<u>Mei/Juli</u>	<u>60x50</u>	<u>Aug/</u> <u>Nov</u>	
<u>Zandrapen</u>	<u>Mei/Juli</u>	<u>Breedwe</u> <u>rpiq</u>	<u>Aug/Okt.</u>	<u>Uitdunnen op 10x10 Cm.</u>
<u>Schorseneer</u>	<u>April</u>	<u>Op rijen</u> <u>30 C</u>	<u>Sept/Jan</u>	<u>Uitdunnen op 10 Cm</u>
<u>Selderie</u>	<u>Apr/Me</u> <u>i</u>	<u>Op rijen</u> <u>30 C</u>	<u>Juli/Sept</u>	
<u>Knolseldrie</u>	<u>Mei</u>	<u>50x50</u>	<u>Aug/</u> <u>Okt.</u>	
<u>Sjalot</u>	<u>Maart</u>	<u>30x15</u>	<u>Juli/Aug.</u>	
<u>Kropsla</u>	<u>Okt/</u> <u>Aug</u>	<u>30x25</u>	<u>Mei/Okt.</u>	
<u>Spinazie</u>	<u>Jan/Sep</u> <u>t.</u>	<u>Breedwe</u> <u>rpiq</u>	<u>Apr/Oct.</u>	<u>10 tot 5 gr/M2</u>
<u>Tomaten</u>	<u>Febr/A</u> <u>pr.</u>	<u>70x40</u>	<u>Juli/Sept.</u>	<u>Glasteelt</u>

[illegible]

